

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-36>

REGULATION OF THE MECHANISM OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE EUROPEAN UNION

РЕГУЛЮВАННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Yakobchuk V. P.

*Prof.PhD in Economics, Professor,
Head of the Department of Economic
Theory, Intellectual Property and Public
Administration,
Polissia National University,
Zhytomyr, Ukraine*

Якобчук В. П.

*кандидат економічних наук,
професор,
завідувач кафедри економічної теорії,
інтелектуальної власності та
публічного управління,
Поліський національний університет
м. Житомир, Україна*

Bodashevskaya Y.

*Postgraduate Student at the Department
of Economics, Entrepreneurship and
Tourism
Polissia National University
Zhytomyr, Ukraine*

Бодашевська Ю.

*здобувач ступеню доктора філософії
кафедри економіки, підприємництва
та туризму
Поліський національний університет
м. Житомир, Україна*

Yarmolytsky I. F.

*Student of the second (master's) level of
higher education
at the Department of Economic Theory,
Intellectual Property and Public
Administration,
Polissia National University
Zhytomyr, Ukraine*

Ярмолицький І. Ф.

*здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти
кафедри економічної теорії,
інтелектуальної власності та
публічного управління,
Поліський національний університет
м. Житомир, Україна*

Розвиток регулювання державно-приватного партнерства в Європейському Союзі розпочався на рубежі XX та XXI століть, протягом якого інституції Європейського Союзу видають кілька ключових документів у сфері державних закупівель та концесій. Державно-приватне партнерство є механізмом, який слугує регіональному розвитку і може сприяти наданню публічних послуг, використанню знань фахівців та експертів у різних галузях, додаткових фінансових джерел. Основними цілями регулювання є створення законодавства в державах у сфері державних закупівель та концесійного права, а також забезпечення створення відкритих та незалежних зовнішніх ринків. Так, наприклад, у Зеленій книзі про державно-приватні

партнерства та право Співтовариства щодо державних закупівель і концесій, Комісія Європейських Співтовариств, Брюссель (2000 р) [2] зазначено, що створення таких ринків є одним з елементів політики Європейського Союзу, що включає в себе вільний рух товарів і послуг, організацію економічної діяльності та рівний доступ до ринків і законної конкуренції, отримання товарів і послуг найвищої якості, застосування «ноу-хау» та впровадження вигод від такого досвіду. Тому державно-приватне партнерство як форма співпраці між державним суб'єктом та приватним партнером може сприяти досягненню таких цілей. Використання державно-приватного партнерства у сфері публічних закупівель може гарантувати більш ефективний розподіл економічних ресурсів, раціональне використання державних коштів, усунення та зменшення корупційних ризиків.

Крім того, в нормативних документах розглядаються такі питання, як створення підприємств під спільним управлінням державного та приватного партнерів, підготовка та проведення конкурентного діалогу для вибору приватного партнера, аналіз проблеми вибору форми партнерства, управління проектами та організація контролю за контрактами та партнерами [5].

Так в Керівних принципах успішного державно-приватного партнерства [7], розглядаються питання застосування механізму державно-приватного партнерства що може допомогти у виконанні чотирьох основних завдань:

- забезпечення додаткового капіталу;
- надання альтернативних навичок управління та реалізації; забезпечення оптимального фінансування та отримання грантів або субсидій;
- отримання кращого визначення потреб та використання ресурсів;
- задоволення потреби в інфраструктурі та послугах у широкому спектрі секторів, від екологічних послуг до послуг охорони здоров'я або освіти.

Серед важливих документів, що регулюють державно-приватне партнерство, є такі як Резолюція Європейського Парламенту про державно-приватне партнерство та право Співтовариства про державні контракти та концесії (2006/2043 (INI)) [3], Директива 2014/23/ЄС Європейського Парламенту та Ради про надання концесій [4] Регламент Комісії про делегування повноважень (ЄС) 2019/887 щодо Типового фінансового регламенту для виконавчих органів державно-приватних партнерств, зазначених у статті 71 Регламенту (ЄС, Євратом) 2018/1046 Європейського Парламенту та Ради [6] та інші. У вказаних актах підкреслюється необхідність для держав-членів використовувати механізм державно-приватного партнерства для кращого виконання

своїх зобов'язань щодо надання публічних послуг, можливість отримувати європейське фінансування для проектів, а також рекомендує з метою зменшення диспропорцій у рівні розвитку між регіонами звернути увагу на сільські райони, райони, що постраждали від промислового переходу, та регіони, які страждають від серйозних і постійних природних або демографічних перешкод.

Механізми державно-приватного партнерства все частіше використовуються і приймаються як альтернативна та ефективна форма залучення додаткових коштів і підвищення ефективності роботи приватного сектору. Публічний сектор у цьому випадку виступає, з одного боку, як надавач суспільно важливих послуг, а з іншого – як суб'єкт, що консолідує, класифікує нормативно-правову базу для співпраці з приватним сектором та реалізації публічних потреб та інтересів третіх осіб – фізичних та юридичних осіб, що знаходяться на певній території або є користувачами послуг чи товарів, що надаються. Приватний сектор у цій взаємодії виступає як виконавець. Публічний сектор у проектах державно-приватного партнерства може бути представлений органами державної влади, представницькими органами міських рад територіальних громад та їх керівними органами, підприємствами державної та комунальної форми власності. В окремих випадках до підготовки та реалізації проектів державно-приватного партнерства можуть залучатися треті сторони: агенції регіонального розвитку, інвестори, кредитори, дослідники, експерти, інститути громадянського суспільства та інші.

Державно-приватне партнерство можна розглядати як співпрацю між органами державної влади та приватним сектором з метою модернізації надання інфраструктурних та стратегічних послуг суспільству. У деяких випадках державно-приватне партнерство передбачає фінансування, проектування, будівництво, реабілітацію, управління або обслуговування елемента інфраструктури; в інших випадках воно передбачає надання послуг, які традиційно надаються державними фінансовими установами. Водночас, основною метою державно-приватного партнерства має бути підвищення ефективності публічних послуг, що надаються органами державної влади, шляхом розподілу ризиків та використання досвіду приватного сектору. Воно також може зменшити негативний тиск на державні фінанси, надаючи додаткове джерело капіталу.

В Україні інститут державно-приватного партнерства в будь-якій формі в територіальних громадах більше не використовується, незважаючи на його запровадження у 1999 році [1]. Однак на сьогодні в Україні майже всі концесійні проекти, які були ініційовані в територіальних громадах, є невеликими і реалізуються переважно

у сфері комунального та житлово-комунального господарства (водопостачання та водовідведення, тепlopостачання, благоустрій територій тощо).

Література:

1. Міністерство економіки України. Офіційний сайт. <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini> (доступ 15.05.2022).
2. Zielona Księga w sprawie partnerstw publiczno-prywatnych i prawa wspólnotowego w zakresie zamówień publicznych i koncesji, COM (2004) 327, Bruksela 2004 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52006AR0041&from=PL>
3. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wspieranie inwestycji publiczno-prywatnych krokiem w kierunku naprawy gospodarki i długoterminowej zmiany strukturalnej: zwiększanie znaczenia partnerstw publiczno-prywatnych <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52009DC0615>
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji Tekst mający znaczenie dla EOG Dz.U. L 94 z 28.3.2014, str. 1–64 <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj>
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE Tekst mający znaczenie dla EOG Dz.U. L 94 z 28.3.2014, str. 243–374 <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj> (dostęp 15.05.2022)
6. ¹ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/887 z dnia 13 marca 2019 r. w sprawie modelowego rozporządzenia finansowego dla organów realizujących partnerstwa publiczno-prywatne, o których mowa w art. 71 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 C/2019/1875 Dz.U. L 142 z 29.5.2019, str. 16–42 (dostęp 15.05.2022).
7. Wytoczne dotyczące udanego partnerstwa publiczno-prywatnego, Komisja Europejska, Bruksela 2003 <http://www.dobrepraktykiipp.eu/wp-content/uploads/2010/11/Wytoczne-Komisji-w-sprawie-udanego-Partnerstwa-Publiczno-Prywatnego.pdf>